

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен

„доктор”

в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки”

при Център за икономически и управленски науки към Бургаски свободен

университет, професионално направление 3.8. ”Икономика”, докторска

програма „Икономика и управление” (индустрия)

тема на дисертационния труд:

„Развитие на ноу-хау чрез консултиране и обучение

(примерът на туристическата индустрия)”

Автор: Виляна Янкова Русева

Докторант на самостоятелна подготовка

към Център за икономически и управленски науки - БСУ

Изготвил отзыв: доц. д-р Златина Калудова Караджова

Университет „Проф. д-р Асен Златаров” - Бургас,

катедра „Маркетинг и туризъм”,

Факултет обществени науки

1. Общо описание на предоставените материали.

Материалите за защита на докторска дисертация, предоставени от Виляна Янкова Русева, а именно финализиран труд, автореферат и представени и публикувани над изискуемия брой статии и доклади на национални и международни научно-практически конференции, са в съответствие с изискванията на нормативните документи, и показват готовност за допускане до защита.

2. Данни за дисертанта.

Виляна Янкова Русева /Пашова/ е родена на 11. 06. 1987г. в град София. Завършва средното си образование в Природоматематическа гимназия с профил английски език в град Бургас. Продължава висшето си образование в Икономически университет – гр. Варна, където завършва бакалавърска степен по финанси. В периода 2010-2012 защитава магистърска степен по счетоводство и контрол в същия университет. През 2015 година записва магистратура по „Управление на туризма” в Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, която завършва през 2016 година. През 2017 година придобива професионална квалификация „учител” от Шуменски Университет „Епископ Константин Преславски”. Притежава лиценз от Министерството на туризма и работи като лицензиран екскурзовод. Има сертификати за валутен обменител и Английски език-ниво Advanced от Център за чуждоезиково обучение „BIG BEN”, Английски език-ниво FCA and Advanced от Британски център за езиково обучение –гр. Бургас.

Извън сферата на туризма, където работи от 2004 година за световни туроператори като екскурзовод, тя притежава и трудов стаж като банков служител в ТБ „Инвестбанк”, където придобива следните социални умения и компетенции: 1. отлични умения за работа в колектив и клиенти придобити по време на трудовия стаж; 2. дискретност, пазене на фирмена тайна, съобразено с всички нормативни актове; 3. прилагане на маркетингови стратегии с цел продажба на банкови и фирмени продукти; 4. успешно организиране и провеждане на мероприятия с българи и чужденци; 5. организираност, самодисциплина и отговорност в служебните ангажименти.

3. Обща характеристика на дисертационния труд.

Общият обем на дисертационният труд е 235 стандартни страници. Състои се от увод – 3 страници, изложение в две глави, заключение, списък

с ползвана литература, възлизащ на 130 литературни и интернет източници и 10 броя приложения. Прави изключително добро впечатление, балансирания обем на двете глави - теоретична и практична част. В структурно отношение дисертацията е логически правилно построена. Изложението е представено в много добра логическа и методологическа последователност. Стилът е ясен и разбираем и напълно съответства на обекта, предмета и поставените задачи на изследването. Анкетните карти са изготвени на високо професионално ниво, а авторефератът е представен в съответствие с изискванията.

4. Актуалност на третираната проблематика и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Дисертацията е посветена на актуална проблематика, предвид факта, че тематиката не е често дискутирана в публикациите на български и чуждестранни автори. Докторантката прави изключително сериозно изследване доколко, как и в кои сфери от дейността на предприятията от туристическата индустрия се прилага управленско консултиране. В дисертационния труд се изясняват понятията „персонал”, „кадри”, „човешки ресурси”, посочват се техниките и методите за оптимално ползване потенциала на служителите, сериозно внимание се обръща на способите и методите на обучение и консултиране и се формулира главната теза, че повишаването ефективността на туристическите предприятия може да стане само и единствено чрез обучения и консултантски практики по отношение на човешки ресурс и подобряване на управленските компетенции. Правилно са конкретизирани основните елементи в увода, а именно:

Обект на изследването е туристическата индустрия. **Предмет** е оптимизирането на туристическата услуга, на база иновативни решения и

усъвършенстване на човешкия ресурс чрез въвеждане на консултантски практики.

Актуалността се обосновава с факта, че за постигане на едно устойчиво ниво, обвързано с икономическата ефикасност на туристическото предприятие, трябва да се вземат новаторски решения от гледна точка на маркетингови, информационни, технологични естества, непосредствено обвързани с човешки капитал и свързаните с него компетенции и мотивация.

Целта е открояване на връзката между професионално обучение и бизнес консултиране на туристическата индустрия и увеличаване конкурентоспособността на туристическия продукт.

Във връзка с постигането на целта, следните задачи са намерили своето разрешение:

- Охарактеризирано е понятието „консултантски услуги” (consulting);
- Открити са най-ползваните консултантски услуги;
- Акцентирано е на предимствата при ползването на „training”, „coaching”, „mentoring”;
- Разработена е методология за усъвършенстване на пакет от най-ефективни консултантски способности.

Тезата на дисертационния труд, а именно „туристическите организации имат нужда от повишаване на управленския капацитет и най-подходящо е използването на бизнес консултиране и обучение за развитие на ноу-хау, генериране на растеж и увеличаване на конкурентоспособността”, както и заложените *хипотези*: 1) „Икономическата ефективност се подобрява чрез използване на бизнес консултирането и обучение; 2) Управленският капацитет се подобрява най-ефективно чрез методите: „тренинг”, „коучинг” и „менторинг” ; 3) Мениджмънта в българските туристически

организации е склонен да влага повече в производствения фактор капитал, отколкото в труд”, са доказани чрез проведеното емпирично изследване.

5. Оценка на методиката на изследване.

Методологията и методиката на изследване съответстват на поставените цели, като е отчетена сложността на решаваните задачи. В хода на своето изследване докторантката е постигнала оптимално съчетание на абстрактни и практико-приложни методи: проучване на специализирана научна литература, интернет сайтове, индукция и дедукция, анализ и синтез, анкетно проучване, личен практически опит в туризма.

Налице е изключително сериозно изследване и анализиране на специализираната научна литература. Като подчертавам високото ниво на владеене на английски език от страна на докторантката, /на който и тя приоритетно работи/ подчертавам, че прави добро впечатление големия брой проучени на този език публикации. Оценявам положително изведенията от Виляна Русева обзор на специализираната научна литература по третираната тематика и дадената нейна собствена гледна точка, допълваща разглежданите понятия във всичките им аспекти.

Емпиричното изследване в дисертацията води и до реални практически резултати. Представени са изводи от проведеното научно изследване и възможности за развитие на ноу-хау чрез консултиране и обучение, разгледани на примера на туристическата индустрия в България.

Във връзка с дисертационния труд докторантката има шест самостоятелни публикации в различни издания, 4 доклада и 2 статии. В тези публикации се интерпретират проблеми, разработени в труда. Всички те отразяват отделни моменти от дисертацията и по този начин преди окончателното ѝ оформяне и защита са апробирани съществени части от нея.

ПРИНОСИ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Теоретично и практично е обоснована необходимостта от приложение на иновации чрез консултиране и обучение.

2. Чрез анкетно проучване и изведения SWOT анализ е направена оценка на настоящото състояние по третираната тематика на предприятията в туристическата индустрия, идентифицирани са основни проблеми при развитието на ноу - хау.

3. На основата на представени резултати от собственото проучване е разработена методология за приложение на ефективни консултантски способности в туризма.

5. Формулирани са целесъобразни предложения за създаване на механизми за повишаване на конкурентоспособността на предприятията в туристическата индустрия чрез приложение на обучение, консултиране и приложение на концепцията „учене през целия живот” на човешкия капитал.

Препоръки

Основната ми препоръка към докторант Виляна Русева е да надгради изследванията си в избраното научно направление, ползвайки добрата си теоретична и практическа подготовка в качеството си на магистър по туризъм и лицензиран екскурзовод.

6. Заключение.

Като оценявам положително представения дисертационен труд, приносите на авторката, както и значението на постигнатите резултати определям постигнатото като напълно достатъчно за получаване на ОНС „доктор”, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и съответните правилници.

На основание на всичко изброено до тук заявявам, че ще подкрепя кандидатурата на Виляна Янкова Русева и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват „за” присъждане на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.8 Икономика.

15.07.2019

доц. д-р Зл. Караджова